

Arlo publikoa

Euskadiko zergen bidezko diru bilketak, abuztura arte, agerian utzi zuen ekonomiaren susperraldia jadanik hasia dela. Izan ere, zerga itunduen diru bilketa %20,3 igo da epealdi horretan. Zehazkiago azalduta, aurtengo lehen zortzi hilabeteetan, hiru foru aldundiek 9.709 milioi euro jaso zituzten guztira, hau da, 2020an lortutakoa baino 1.639,1 milioi euro gehiago. Hala eta guztiz ere, esanguratsuen da aurten bildutako diru sarrerek lehen aldiz gainditu dituztela pandemiaren aurreko mailak, %0,3 gainditu baitzuten 2019ko abuztuan bildutako diru kopurua.

Aipatzekoa da zenbait elementuk eragotzi egiten dutela aurtengo eta 2020ko diru-sarreraren arteko alderaketa zorrotza egitea. Esate baterako, iaz PFEZaren kanpainaren itxiera irailera arte luzatu zen aitorpenen aurkezpena errazteko; aurten, ordea, ekainean amaitu zen, eta, beraz, zerga horretatik datozen diru sarrerak behin betikoak dira jada. Era berean, beste faktore distorsionatzaile bat ere egon zen: Bizkaiko ogasunak izan zuen ezohiko diru sarrera bat. Diru sarrera hori ogasun horrek eta Estatuko Zerga Agentziak Bilboko Portuko gordailu fiskaletatik erregaia ateratzen duten baina Euskaditik kanpo merkaturatzen duten hidrokarburo operadoreei lotutako auzi bati estekatuta dago. 2016ra arte, Zerga Agentziak eragiketa horien BEZa Estatuaren diru kutxan sartzea eskatzen zuen, baina jokaera hori Auzitegi Gorenak berriki aldatu du.

Aipatutako portaera positiboa zerga figura guztietan orokortu zen. Horrela, eta PFEZaren bilakaeratik hasita (%17,3), laneko atxikipenen eta jarduera ekonomikoen ondoriozko diru sarrerek markatutako jarraibidearekin jarraitu zuen, erregistro onak aurkeztu baitzituzten, ABEEen luzatzeari esker, besteak beste, horien eraginpekoek ez baitzioten utzi zerga kotizatzeari eta ordaintzeari. Hala ere, beste diru sarrera batzuek ere lagundu zuten zerga handitzen, hala nola kapital atxikipenak, bereziki inbertsio funtsei lotutakoak, eta errentamenduen atxikipenak, 2020ko gutxienekoarekin konparatuta.

PFEZaren kasuan bezala, sozietateen gaineko zergak igoera positiboak lortu zituen aurtengo lehen zortzi hilabeteetan (%6,6), baina aipatutako lehen zergarenak baino txikiagoa izan da. Kasu horretan, bildutako diru zenbatekoak 2019koak baino nabarmen txikiagoak izan ziren. Zeharkako zergei dagokienez, BEZak eskuratu zituen aldakuntza tasarik onenak (%26,7). Izan ere, iazko bigarren hiruhilekoan ordainketa asko geroratu ziren, bai enpresa txiki eta ertainei, bai autonomoei, koronabirusak eragindako ondorioak arintzeko.

TRIBUTU ITUNDUEN BILAKAERA (urtarrila-abuztua)

Mila euro

TRIBUTUAK	Diru bilketa		
	2020	2021	% Ald. 21/20
PFEZ	3.250.912	3.814.028	17,3
- Lanaren eta lanbide jard. etekinen atxikipenak	3.514.253	3.754.325	6,8
- Kapital higigarriaren etekinen atxikipenak	93.891	110.892	18,1
- Kapital higiezinaren etekinen atxikipenak	51.694	54.204	4,9
- Ondare irabazien atxikipenak	35.309	40.629	15,1
- Loteria eta apustu jakin batzuen g/zerga bereziak	4.016	10.509	161,7
- Prof. eta enpresarien ordainketa zatikatuak	80.461	92.194	14,6
- Kuota diferentzial garbia	-528.714	-248.725	53,0
Sozietateen gaineko zerga	799.552	852.131	6,6
- Kapital higigarriaren etekinen atxikipenak	93.891	110.892	18,1
- Kapital higiezinaren etekinen atxikipenak	51.694	54.204	4,9
- Ondare irabazien atxikipenak	35.309	40.629	15,1
- Kuota diferentzial garbia	618.657	646.407	4,5
Ez-egoiliarren errentaren gaineko zerga	24.605	30.755	25,0
Oinordetza eta dohaintzen gaineko zerga	68.543	123.062	79,5
Ondarearen gaineko zerga	94.581	169.131	78,8
Kreditu entitateen gordailuen gaineko zergak.	27.581	27.533	-0,2
Energia elektrikoaren ekoizpenaren gaineko zerga	15.961	12.723	-20,3
ZUZENEKO ZERGA GUZTIRA	4.281.736	5.029.363	17,5
BEZaren bertoko kudeaketa	2.122.533	2.689.892	26,7
Ondare eskualdatzeen gaineko zerga	86.599	121.894	40,8
Egintza juridiko dokumentatuen gaineko zerga	23.241	27.385	17,8
Garraibide jakin batzuen gaineko zerga bereziak	9.896	16.580	67,5
Fabrikazioaren zerga berezia. Bertoko kudeaketa	963.801	1.053.314	9,3
Aseguru sarien gaineko zerga	48.597	62.976	29,6
Joko jardueren gaineko zergak	4.893	5.258	7,5
Berotegi efektuko gasen gaineko zergak	1.760	2.114	20,1
Iraungitako zergak	-638	-82	87,2
ZEHARKAKO ZERGA GUZTIRA	3.260.683	3.979.330	22,0
TASAK ETA BESTE. SARRERAK GUZTIRA	40.827	63.164	54,7
BERTON KUDEATUTAKO TRIBUTU ITUNDUAK	7.583.246	9.071.857	19,6
BEZaren doikuntza	777.950	918.389	18,1
Zerga berezien doikuntza	-291.704	-281.647	3,4
TRIBUTU ITUNDUAK GUZTIRA	8.069.492	9.708.600	20,3

Iturria: Foru aldundiak.

Azkenik, zerga bereziek %9,3 handitu zuten beren diru bilketa, atal horretako zerga guztien bilakaera positiboari esker, tabakoaren laboreei dagokiena izan ezik. Hain zuzen ere, hidrokarburoen gaineko zergak %14,9 egin zuen gora, kontsumoek pixkanaka gora egin zutelako; elektrizitatearen gaineko zergak, berriz, gora egin zuen abuztuan, baina tasa txiki samarretan (%7,4), azken boladan prezioek izan dituzten igoerak kontuan hartuz gero. Azkenik, alkoholaren gaineko zerga tasa altuetan hazi zen (%19,9), aurreko sortzapena guztiz bat etorri baitzen 2020ko osasun krisiarekin.

Arlo finantzarioa

Maiatzetik irailera bitartean, inbertitzeko sentimendua nahiko baikor agertu zen. Txertaketa erritmoa bizkortzeak, AEBetako ziklo ekonomikoaren sendotasunak eta eurogunearen susperraldiak Covid-19aren aldaera berrien hedapenaren mehatxua baino pisu gehiago izan zuen erabakietan. Era berean, inflazioaren gorakada iraunkorraren beldurra zabaldu zen arren, ez ziren finantza merkatuetara ezegonkortasun gisa eraman, eta, horri eta finantzaketa baldintza oraindik oso onuragarriari eusteari esker, finantza sektoreak ia gorabeherarik gabeko bilakaera izan zuen udako hilabeteetan.

Epe horretan, Europako Banku Zentralak (EBZ) hobetu egin zituen eremurako hazkunde aurreikuspenak, eta behin-behinekotzat jo zuen nozitzen ari zen prezioen igoera. Hori dela eta, finantza baldintza erosoer eustea erabaki zuen, aldaketarik gabe, hau da, interes tasetan eta diru pizgarrietan ez zuen inolako aldaketarik egin. FEDek, halaber, erreferentzia tasak eta estimuluak aldatu gabe mantentzea erabaki zuen, baina tonu aldaketa sotil bat erakutsi zuen, merkatuak aktiboen erosketaren amaiera eta estimuluen erretiratzea oraindik urrun dagoen arren, uste baino hurbilago dagoela interpretatzera eraman zituena. Zehazkiago azalduta, erakundeak adierazi zuen interes tasa baxuek etxebizitzaren prezioak igotzen laguntzen zutela eta higiezinaren merkatuetako balorazio presioek finantza egonkortasuna arriskuan jar zezaketela. Halaber, zalantzan jarri zituen hornikuntzaren etenen iraupena eta eskulan eskasia, eta horiek prezioetan eta soldatetan izan ditzaketan ondorioak.

Aitzitik, Latinoamerikako banku zentral nagusiek pixkanaka kendu behar izan zituzten diru pizgarriak, prezioen igoerari eusteko. Brasilgo Banku Zentralaren kasua izan zen hori; izan ere, irailean laugarren aldiz urte hasieratik erreferentzia tasa gora eraman zuen, etengabe igotzen ari zen inflazioa kontrolatzeko beste saiakera batean (abuztuan %10,4an kokatu zen). Mexikoko eta Txileko banku zentralek ere moneta jarrera indartu zuten, inflazio igurikimenak berriro ez igotzeko, eta interes tasak %4,5era eta %1,5era igo zituzten, hurrenez hurren.